

Dissertatio inauguralis medica de viola martia purpurea / [Johann Andreas Benedict Grauel].

Contributors

Grauel, Johann Andreas Benedict, 1691-
Wedel, Georg Wolfgang, 1645-1721.
Universität Jena.

Publication/Creation

Jena : Krebs, 1716.

Persistent URL

<https://wellcomecollection.org/works/a6mjedn8>

License and attribution

This work has been identified as being free of known restrictions under copyright law, including all related and neighbouring rights and is being made available under the Creative Commons, Public Domain Mark.

You can copy, modify, distribute and perform the work, even for commercial purposes, without asking permission.

25410/P
1917
B. C. D.
DISSERTATIO INAUGVRALIS MEDICA
DE

VIOLA MARTIA PURPUREA,

RECTORE MAGNIFICENTISSIMO,
SERENISSIMO PRINCIPE AC DOMINO,
D O M I N O

GVILIELMO HENRICO,

DVCE SAXONIAE, IVLIACI, CLIVIAE, MONTIVM,
ANGARIAE, WESTPHALIAE, ET RELIQA,

S V B P R A E S I D I O

GEORGII WOLFFGANGI WEDELII,

HEREDITARII in Schwarza/

MEDICINAE DOCTORIS, COMITIS PALATINI CAESAREI,
SACRAE CAESAR. ET CATHOL. MAIEST. AC
SERENISSIMORVM SAXONIAE DVCVM CONSILIARII
ET ARCHIATRI,

THEORETICES PROFESSORIS PVBLICI ORDINARII,
h. t. PRO-RECTORIS MAGNIFICI,

PATRONI, PRAECEPTORIS AC HOSPITIS SVI, DEBITAE OBSER-
VANTIAE ET AMORIS STUDIO AD CINERES COLENDI,

PRO LICENTIA

INSIGNIA ET PRIVILEGIA DOCTORALIA, MORE MAIORVM,
RITE ET LEGITIME CONSEQVENDI,
PVBLICAE AC SOLENNI ERVDITORVM DISQVISITIONI SVBMISSA,

A
IOHANNE ANDREA BENEDICTO GRAUEL,
G O T H A N O,

Ad D. XV. IANVAR. MDCC XVI.
IN AUDITORIO MEDICO,
HORIS ANTE ET POST MERIDIEM CONSVETIS.

LENÆ TTPIS KRÉBSIANIS.

DUOBUS
MEDICINÆ SIDERIBUS
DOCTRINÆ, VIRTUTIS ATQVE EXPERIENTIÆ
RADIOS VNDIQUE DIFFVNDENTIBVS,

VIRIS
EXCELLENTISSIMIS, AMPLISSIMIS,
EXPERIENTISSIMIS,

IOAN. CHRISTOPHORO
SCHNETTERO,

MEDICÆ ARTIS DOCTORI CELEBERRIMO;
SERENISSIMÆ DOMVS SAXO-GOTHANÆ ARCHIATRI ET
CONSILIARII PARTES FAVSTO SIDERE SVSTINENTI
FELICITERQVE ADMINISTRANTI:

VT ET

GEORGIO HENRICO
BACHOVIO,

EIVSDEM ARTIS DOCTORI GRAVISSIMO,
OMNES MEDICI DVCALIS AVLICI CONSILIARIIQVE,
ET PATRIÆ VRBIS PHYSICI ORDINARII, SIMVLQVE
CONSVLIS GOTHANI NVMEROS CVM LAVDE
IMPLENTI;

NEC NON

NEC NON

MEDICO ANIMARVM SOLERTISSIMO

STRENUO QVE VERITATIS CHRISTIANÆ

PIETATISQVE ASSERTORI,

V I R O

MAXIME REVERENDO AC AMPLISSIMO

IACOBO BENEDICTO
LVDOVICI,

THEOLOGO MVLTIS MERITIS CONSPICVO,

SACRORVM GOTHANORVM AD S. MARGAR. ANTISTITI

VIGILANTISSIMO GRAVISSIMOQVE,

SVO E SACRIS BAPTISMATIS SVSCEPTORI,

DOMINIS, PATRONIS ATQVE FAV-

TORIBVS SVIS

OMNI HONORIS ET AMORIS CVLTV

SVSPICIENDIS, OBSERVANDIS, COLENDIS,

OMNIFELICITATEM OMNIGENAM
HOC INEVNTE PARITER, ET COMPLVRIBVS ANNIS ALIIS

A
SVPREMO CVIVSVIS FELICITATIS FONTE
P R E C A T V R,

ET SIMVL
SCRIPTAM HANC SVAM

DE
V I O L A M A R T I A

DISSERTATIONEM INAUGVRALEM,

P V R P V R E V M
GRATÆ AC DEVOTÆ MENTIS ODOREM

POSTEA DIFFVSVRAM
INTEGRITATIS QVÆ PERPETVÆ

TESTEM,

HABVD SECVS AC APVD PRISCOS,
FVTVRAM,

D. D. D.

IO. ANDREAS BENEDICTVS GRAUEL.

I. N. I.

PRÆFAMEN.

Abent suas quælibet Facultates erudi-
diti orbis amoenitates, tum in se
& suis locis, tum ab autoribus cer-
tis excultas & selectas.

Quis enumeret illas in sacris li-
teris? vbi καὶ ἐξοχήν excellunt diuina
& omnium fulgidissime emicant, tanto excelsioris
gratiæ, quanto immortalẽ mentem magis, &
nunquam satis, imo æternum, delectant.

Quis non easdem in iustis & æquis Themidos
loculis ac thesauris admiretur, diuinarum æmulis?
ἐν ᾗ δικαιοσύνη συνύσθη πᾶς ἀρετήσι. In iustitia in
summa omnis virtus extat, eaque omnium pulcher-
rima.

Quis non delectetur in vniuersa Philosophia,
& Musarum choro? Parnassus omnis redolet a-

moenitates, & celebrant easdem cultores diuersiffimis modulis. Coeli enarrant gloriam Dei, & fulgida astra, & terræ sidera.

Relinquemus singulis suas: Seorsim diuina ars medica arrogat sibi non infimam inter omnes reliquas partem. Deus & natura nil faciunt frustra, quod dici solet, nil nisi pulcrum vniversus mundus ostendit ac ostentat, eiusque conditorem summum deprædicat.

Liceat saltim arti nostræ foenerare aliquid etiam præcipui in sua laude, seu macrocosmum respicias, seu microcosmum; hæc duo enim sunt amoena singularia, nil vtroque pulcrius.

Quod si diffundi velimus ad laudandos profundissimos naturæ thesauros, inenarrabiles extant suæ amoenitates, si vel vnâ solam materiam medicam, quam vocant, lustrare velimus. Ex his velut corollam iam nobis porrigunt VIOLÆ MARTIÆ PURPUREÆ, flos vt mole minimus, ita amoenitate coloris odoris, viribusque maximus.

VIOLÆ nempe salutari magis vsu, quam eius florentis venustate ac odore suavi nunc allecti, hanc, a Thuano quondam Carmine Heroico Parisiis celebratam, nos in duobus capitibus ita describere aggredimur, vt breuiter, in primo VIOLÆ MARTIÆ
natu-

naturam & præparata solennia, in altero autem cum simplicis, tum præparatorum egregias vires sumus consideraturi. Conatibus his ante omnia supremus annuat & aspiret conditor, omnisque boni & amoeni autor.

CAPVT I.

Violæ Martiæ naturam & præparata exponens.

T in Scholis medicis insignis circa Philologiam Disquisitio occurrit: ita imprimis circa VIOLÆ MARTIÆ Nomenclaturam, hinc & Discrimina & homonymiam non pauca notanda obueniunt.

Receptissimum est, illam a Græca voce ἴου deriuare, florem aut VIOLAM denotante, spiritu leni immutato, quod & in aliis solenne est, vt in ipso Nomine vini ad Græcum οἶνῳ relato, vnde & iā Latine vocat Plinius.

Aliis a Latino violare deriuatur, quod manibus decerpenda non minus violetur, ac pedibus conculcetur. Aliis quasi minus violata, iterum aliis, quasi dicas non violanda, imo & a vi olendi, & quæ aliæ sunt allusiones, vt quod iuxta vias reperiantur in hortis.

Idem & de Græco ipso valet, vt ἴου dicatur ab ἰένας, sed minus bene: imo quasi ἴου, alio sensu solum, hoc enim

enim, teste Tzeze, etiam remedium notat, eleganter admodum, vel a vi medica, *ἀπὸ τῆς ἰατρικῆς*. Adde, quod non nascatur *ἴον*, solum, de quibus plura apud Criticos, Perottum, Eustadium, Gouldmannum, Becmannum, qui *ἰστορικῶς* Iosephum Scaligerum dicere scribit ab *ἴον*, & alios videri queunt.

Generali voce videntur adserere Poetæ ab *ἴο* dictam, quæ a Ioue conuersa esse fingitur in vaccam, pro cuius pabulo, Iouis, amasii sui, iussu in campo succreuerint VIOLÆ, vnde & Latini VIOLAM quasi vitulam appellant.

Quod si Botanicorum & alios campos lustremus, non minus ex horum usu, ac aliis argumentis argutari possumus, violarum nomen non raro pro floribus aliis gratiosis accipi: non modo generalius, vt viola matronalis aliarque, sed & tam specialius 1. pro Leucoio. Quid enim est aliud *λευκόιον*, quam viola alba? 2. Pro leucoio flore luteo, quod Mauritanico nomine Keiri vel Cheiri audit, & maxime apud Germanos *gelbe veilchen*.

Indirecte paulo huc spectat leucoium; proprie enim nec characterem violæ habet, nec nisi nomine cum viola, proprie dicta, conuenit, vulgo imposito: seu bulbosum reputes, quod potissimum hexaphyllum vernale est, & triphyllum, apud nos copiose crescens; seu non bulbosum, quæ nec ipsa nisi nomine congruunt, vnde non opus est latius ipsis inhzrere.

Specialissime vero pro VIOLA nostra labor noster occupabitur, quæ inter proprie dictas principatum tenet, & speciatim allegorice pro delicato, accepto, amoeno, gratoque exponendum videas, quod cum rosa VIOLA habet commune. Ita Tullius: an tu me in viola putas, an in ro-

DE VIOLA MARTIA PURPUREA.

sa dicere; Et Martialis l. 9. 12. Nomen cum violis, ro-
sisque natum,

Item l. 10. 32. Hæc mihi, quæ colitur violis pictu-
ra rosisque.

Si classes alias a communibus pharmacopoeis recen-
sitas sub viola reputemus, alii vnam solam, vel potissimam
meminere: quidam duas, vt Dale in pharmacologia,
VIOLAM MARTIAM nostram purpuream, & tricolorem ere-
ctam, quam trinitatis vulgo vocant.

Mittimus plures aliorum varias VIOLARVM Classes, de
quibus Botanici recentiores; tres nihilominus in qui-
busdam recensentur officinis, *purpurea, lutea dicta, &*
tricolor. Notabile vero est, vt Græcis *ἴον, & ἰωία*
dici consuevit; ita Latine viola, de flore, violaria
vero vsitate magis de herba prædicatur.

καὶ ἐξ ὀχρῆν Purpurea cognominatur vt a co-
lore, ita, apud Europæos nostrates, VIOLA
MARTIA, a florendi tempore primo, quoniam
flos eius omnium vernalium primus, primum sub mensis
Martii finem progerminare obseruatur, aduentumque ve-
ris mortalibus nunciat.

Color proprius, principalis & essentialis expeti-
tus item & gratissimus est, a quo audit purpurea,
licet stamina, filamenta media, antheræ, luteum quid
obtineant. Hinc Germani quoque florem *blau-Violen, o-*
der Mertz-Violen nuncupant.

Neque adeo differunt *ἴον* viola, in neutro, & *ἰός*, æru-
go, seu rubigo, quin alterum cum altero conuenientiam
quandam in colore habeat, modo scoriam & rubiginem

ferri intueamur, coeruleo vel rubello colore conspicuam. Et violæ & ferri color aliis contra variat.

Notabile est apud Celsum Violam occurrere & nominari duplicem, albam & purpuram l. 5. c. 11. Apud Coum laudatam vix aliam quam albam, neque tamen ideo fuisse incognitam putandum; apud Theophrastum crebrius.

Operæ vero pretium est, & illud laudare, meminisse Hippocratem l. 2. de nat. mul. c. 29. t. 9. λευκοῖς ῥίζαν ἔμελανος, leucoii nigri radicem, in vino ad secundinas educendas, & menses detrahendos, cuius simpliciter dicti leucoii albi semen prius ibidem nominauerat. Neque vero per leucoium nigrum aliud intellexerit, quam violam purpuream, scilicet ipsissimam nostram, quod mirum est, Foesium non vidisse, neque enim eius loci meminit in oeconomia sua.

Poetis pariter ac Botanophilis *Viola* audit *nigra*; Dioscoridi Libr. 4. cap. 11. Theophrasto Eresio Libr. 1. cap. 21. p. m. 23. Græcisque aliis scriptoribus Ἴον, & Ἴον πορφύρεον, & Ἴον μέλαν καὶ μελάριον appellatur, dum efflorescere incipiens colorem talem præ se fert purpureum, qui ad nigrorem vergat. Imo nigredinem tanquam colorem extremum rubedinem varie temperare & modificare notum est.

Curiosum quoque est, sine dubio ob latitudinem vocis, propter odorem, Dudaim Iudæos interpretari violas Genes. 30. v. 51. & sic in Talmud. Vid. Buxdorffium in Lexic. p. 138. Mammola vulgo dicitur Cæsalpino viola hæc purpurea, & Italis communiter, quamvis & de aliis vox illa prædicetur, & de floribus acceptis caryophyllis, in Lexicis.

Cum.

DE VIOLA MARTIA PURPUREA.

Cum VIOLA nihilominus MARTIA occurrat vel *odora*, vel *inodora*, vulgo canina, prior a nobis describenda apud Casparum Bauhinum *Martia Purpurea*, flore simplici odoro insignitur, sub VIOLÆ MARTIÆ *foliorotundo* cum aliis speciebus comprehensa, atque VIOLÆ MARTIÆ classibus, quibus *folium oblongum* est, contradistincta.

Flos iste suaviter olens non in hortis solum nascitur, sed incultis quoque locis sine vlla odoris diminutione. Et hæc planta existit, quamplurimos petiolos longos a radicibus fibrosis ita obtinens, vt multis eorum *folia ex rotundo* nonnihil *oblonga serrata* appendantur; singuli autem intermedii florem pentapetalum irregularem ex coeruleo purpurascentem, odoris suavissimi, sustineant. E quibus VIOLÆ nostræ partibus floris compositio tanto exactius primo loco meretur indigitari, quanto potiori iure VIOLA ista inter eas plantarum species a recentioribus in re Botanica viris, v. g. Excellentissimo RIVINO, Præceptore nostro nunquam satis colendo refertur, quæ flore pentapetalo eiusmodi irregulari gaudeant, cuius pistillum iuxta Tournefortium fructus euadit, non nisi cavitare quadam præditus.

Vnde omnis florum VIOLÆ textura naturalis clariori radiabit luce, si ipsa autorum recentiorum subiungam verba. Ita Tournefortius in instit. p. 418. florem VIOLÆ ad papilionaceos accedere putat, vt duo superiora petala vexillum, totidem lateralia alas, & inferius caudatam carinam repræsentent: sed, notante Excellentissimo Slevogtio nostro, manifesta visitur dissimilitudo; cum papilionacei sint tetrapetali, & carinam, superiora versus reflexam, habeant.

Huius elogio Viola florem gerit in calyce quinquefolio pentapetalum, irregularem, seu difformem, cuius petalum inferius in calcar desinit. Ex pistillo fit capsula seminalis coriacea, exterius fere triangularis, sponte in tres partes carinas referentes, & multa semina subrotunda alba continentis diffiliens.

Nec notas eius genericas alias inclytus ille Botanicus Ioh. Raius asserit, quam tum Capite citato, florem pentapetalum difformem, seu dictum irregularem, in quo nomine & alii conueniunt, calcari donatum & vasculum seminale ternis loculamentis distinctum ait; tum Methodo Plantarum aucta & emendata p. 112. florem caudatum papilionacei æmulum, & vasculum seminale per maturitatem in tres carinas seu alueolos dehiscens, & semina effundens, carinæ basi, seu mediæ parti, duobus ordinibus adnascens.

De fructu interim seu vasculo notat, quod, etiam si in tres partes dehiscat per maturitatem, non tamen in tria loculamenta diuidatur, prout incaute ex intuitu partium diffilientium ipse fuerit opinatus.

Hæc sicut latiori paulo sensu, & quadam vel quasi analogia, vel similitudine, concedi possunt; ita cum simile non sit idem, curatori strictura curiosissimi Botanici D. Christiani Knauthii commendandum est porisma: Flos VIOLÆ non est papilionaceus, sed caudatus, cuius vasculum seminale non ternis loculamentis distinctum, sed vni capsulare trigonum obseruatur, quod per maturitatem in tres carinas dehiscit, Method. Plantar. genuina Cl. VI. Sect. II. p. 234. Laudato RIVINO proprie VIOLA dicitur, cui flos pentapetalus corniculatus, fructus triualuis, semine rotundo prægnans est. VIO-

Aliis VIOLA MARTIA est planta capsulata, semen obtinens paruum, rotundum, pyriforme; radicem fibrosam, florem ex cœruleo purpurascens suauiterque olentem, cuius petala ex rotundo nonnihil oblonga sapore leuiter acri linguam ferunt, sub veris maxime initium in hortis locisque incultis proueniens, ac ob partes aquosas, salino-sulphureo terreas, ad varios in re medica vsus impendenda.

Haud immerito autem VIOLÆ nostræ conformationem in descriptione superius proposita, cum coloris ex cœruleo purpurascens expressione restrinxi, quo VIOLÆ MARTIÆ albæ, minus Officinali, etiamsi quoad omnes partes cum nostra conuenienti, contra distinguerem.

Curiosum est, extare violis non tantum cognatos quosdam flores, quam etiam plane eosdem, eiusdem videlicet plane commatis, sed variantes, simili fere caractere donatos. Ita dantur violæ, quas ex horto Principali Arnstadiensi accepimus, & vno alteroque anno aluimus, reuera gentianæ luteæ, cæteroque vt ouum ouo similes, quoad radices puta, folia, & κατ' ἐξοχήν flores, singulares & rariores plane. Ita omnino ludit & in dictis diuina potentia plantis, summe deprædicanda.

Inter affines etiam numerari queunt & debent violis, quoad flores potissimum puta, viola aruensis merito appellanda, consolida regalis, barbæ vulgo calcatrippa, calcari homogeneo reuera constans, accedente flore concolore quoque egregio, differentia in reliquis insigni & accidentibus extante. Est enim a loco aruensis, diuersa foliis, viribus aliisque distincta.

Offendimus etiam affinitatem consimilem in floribus

bus, caractere præcipuo, & similitudine, ne reliqua iam conferamus, in nasturtio Indico vulgo insignito, maiori & minori, alias & conuoluulis simili, neutiquam vero in aliis, vt imprimis colore, sapore, & viribus, quibus nasturtia exprimit. Neque tamen abnegabimus, æmulari etiam antiscorbutica quodammodo polychresta virtute alia antiscorbutica violas, aperitiua, aliaque nitrosa salina violariam.

Eandem affinitatem offendimus etiam in floribus cymbalariae delicatis satis, diuersitate tamen itidem insigni a violis, in foliis & aliis, ne iam de pluribus consimilibus inquiramus.

Dimisso iam flore, breuiores erimus in VIOLÆ foliis ac radicibus enodandis: folia quippe, quorum respectu VIOLA nostra etiam, per dicta, VIOLARIA nuncupari solita, flore cum foliis, e radicibus & Sarmentis multa exire, ex rotundo aliquantum oblonga, serrata, & longis pediculis appensa; a radicibus autem fibrosis, aliquando in plura capita diuisis multa clemata emitti, quæ fibris subinde demissis radicentur & plantam propagent, a Iohanne Bauhino annotantur. Vid. Raii Histor. Plantar. Libr. 19. Cap. 5.

In Pharmacopoliis nihilominus non tam radicum, quam foliorum, florum & seminis VIOLÆ MARTIÆ talis habetur cura, vt partim folia & flores cum seminibus colligantur, & exsiccata asseruentur, partim ex floribus potissimum varia præparentur.

Folia non solum recentia obseruantur mucilagino-
sa, quemadmodum Flogerus in Lapide Lydio asserit, sed
& exsiccata. Flores autem quamuis præter mucilagino-
sum

sum sapore leuiter acri linguam feriant & odorem fragrantem spirent, exsiccati tamen omni acrimonia omni- que fragrantia destituuntur, subdulcem saporem gustus organo imprimentes.

Horum vltimorum vice in Officinis sæpe florem Trinitatis, seu Violam tricolorem exsiccatam asseruari, Charas æque Pharmacop. Regia p. 334. æe celebris ille Parisiensium Aromatarius Petrus Pomet in sua historia simplicium Libr. 6. Cap. 12. p. m. 188. præter alios notarunt, quod color eorum sine negotio euanescat.

Affectiones reliquæ violarum occurrunt quoque, a Dioscoride, Cæsalpino, Fuchsis & quam plurimis aliis notatæ. Instar omnium vero illas apud Eresium præcipue laudatas offendas, ex quibus aliquot saltim pro nostro scopo memorabimus.

Exigua est herba & humilis, non attollens faciem altius, velut terræ adhærens, nec alta aspirans. *Αειφύλλος* prædicatur inter alias, sed non apud nos absolute. Nihilominus tamen illius ut plurimum, & per ipsam hycem sæpius flores, iam conuoluti licet, & veluti immaturi iam visi possunt, maxime aprico soli exposita herba.

Propagantur auulsione & semine insperso. Inter *σεφανωτινά* seu coronarias emicat, gloria terræ, prænuncia veris, a leucoio, ipso Eresio teste, altera & reuera quoque primula. Vnde & duplex ab eodem laudatur, quamuis improprie paulo, ut de aliis quoque, alba, & nigra; gloria & ordine cum rosa inter illas certans, adde colore & odore, seu amœnitate & gratia, *ἰὸν ἑνὸς τμῶν*, & rosa singulari prærogatiua.

Enim.

Enimuero in Violis soli flores odorati, quod cum ro-
 sis habent commune, nulla alia parte hac ἐξοχή prae-
 dita. Vtrique vero hi flores in aliis succedanea habent, vio-
 lae in radice iridis Florentinae, hinc *Veilwurzel* dictae, vt & in
 terebinthinatis, illis similibus, vt in balsamo sulphu-
 ris urinae odorem violaceum inferunt. Rosae vero in radi-
 ce rhodia & ligno rhodino, eiusque oleo destillato. Id
 vero curiose iamdudum Eresius coctioni seu digestionem,
 resolutionem, sulphuris digesti, subtilis, indeque dulcis
 & grati, acceptum refert. Vnde & ἀθενές, verbis eiusdem,
 γαχὺ διαπνεΐσθαι, debilior celeriter euanescat: vnde violae
 nigrae & candidae odorem ἢ εὐοσμύτην exiccatae non retinent.
 Mittimus alia non pauca, huc si vacaret latius referenda.

Duo tamen his addemus, primum quod dantur &
 lapides violacei odoris, qualem in Silesia inueiri, Vid. E-
 phemer. German. Decad. II. An. IX. p. 459. & apud Va-
 riscos repertos obtinuimus, quamuis & ille odor sit tran-
 sitorius, sulphuri tamen subtili panko debitus. Deinde
 & dignum animaduersione esse quosdam, qui loco violae
 reuera Latinae originis Leucoium, imo Leucoiam, nomi-
 nant & substituunt, non Latinam sed Graecam plane vo-
 cem. Extat illa denominatio apud Philomusum Anony-
 mum a D. Michaeli Toxite editum; omisso & excluso
 violae nomine, p. 203. Leucoia scribit, *der blaue veil*, an
 ignorantia Linguae Graecae, an Latinae, an vtriusque, quod
 indiditum nolimus, inprimis icone & descriptione ipsi-
 usmet violae genuinae addita.

Addi meretur & illud Plinii: violae odor a longin-
 quo suauior, quod ex Eresio desumpsit l. 6. de causs.
 Plant. c. 23. ob effluvia subtiliora, quae animos magis ex-
 spi-

spirat, eaque puriora, quod ibidem addit ipse, videndus omnino.

Imo, ne illud quoque omittamus, cum certas herbas certa non raro insecta ament & incolant, ut inter alias ipsas quoque violas deamant apes, & melli suo inferunt etiam delicias & nectar earundem; seorsim etiam curiosiores annotarunt in recentibus violis copiosissimos sæpe discurrere vermiculos, lacertas aquaticas referentes. Spes inde est, suo tempore, ut hactenus herbarum characteres, ita in posterum forte etiam animalculorum & insectorum clariorem suam lucem habituros.

Semen demum VIOLÆ purpureæ paruum rotundum seu pyriforme ac albicans Flogero laudato mucilaginosum pariter & acre visum fuit, quod tamen aliquandiu asseruatum, saporem subacrem & leuiter amaricantem in mea post se relinquebat lingua.

Violariæ integræ analysin Chemicam instituere, facile fuerit, ut corpuscula, ex quibus constat, distinctius & seorsim quoque aquosa, salina, sulphurea & terrea pateant. Idem vero potius ex ipsis floribus obtinuimus, cum in copia prostent & abundant. Inditi enim in retortam vitream ex arena prodidere per destillationem spiritum cum suo phlegmate acidulum, instar spiritus tartari in miscela cum sale alcali efferuescentiam excitantem, cum Oleo etiam vero empyreumatico, minus sale volatili explicito.

Idem & ex herba ipsa facile fieri & exerceri, seu experimentum inde fieri potest, idque celeberrimus præterea Galliaë Botanicus Tournefort in Historia Plantarum circa Parisios prouenientium idiomate Gallico edita p.170.

recenset, quod Regia scientiarum Academia varios liquores acidos, multum Olei, & salis tam volatilis concreti, quam fixi lixiuiosi satis e VIOLARIA per examen Chemicum obtinuerit, quod forsan maiori copia insumptæ debetur, & igni fortiori. Vnde le Mort quoque Pharmac. Medica Physic. p. 34. editione in 4to VIOLARIAM succo alcali salino viscoso gaudere, legitur asseruisse.

Tandem in Pharmacopoeorum Officinis, si AQVAM VIOLARIÆ excipias, ex floribus aqua, sirupus cum simplex, tum solutius & compositus Mesuæ, IVLEPVVS VIOLARVM, ACETVM, OLEVVM per infusionem, TINCTVRA & CONSERVA solent elaborari, adstipulante Shroædero Thesaur. Pharmacolog. Libr. 4. Class. I. p. 201.

Modus vel ex integra herba, vel ex solis floribus, aquam post sufficientem aquæ vulgaris affusionem destillandi, omnes inter constat, quæ saporis fatui, ita enim insipidus seu ἀπύρον dicitur. Vti enim odor acutus de violis prædicatur a Plinio, ita idem de sapore non valet, particulis volatilibus odoriferis dispersis & obliteratis, interstinctis in destillatione reliquis, neque tamen plane iners iudicanda est.

Pro Sirupo autem VIOLARVM simplici, coloris eleganter ex coeruleo purpurascens obtinendo, flores recentes roreque matutino adhuc madidi a calycibus viridibus exacte mundati in cantharo stanneo & operculo munito, per vnum alterumue diem aquæ simplici infundantur, donec Tinctura saturatior fuerit extracta, quæ decantata, cum duplo sacchari, per leuissimam ebullitionem in vase stanneo in consistentiam sirupi debet inspissari.

Multa namque coctio, notante accuratissimo olim
Chi-

Chimiatro Ludouici in MSSto ad Schroed. Pharm. sedulo
 euitanda, ne color violaceus in rubrum mutetur. Bo-
 num quoque sirupum digestionem cum aqua feruida e sic-
 cis haberi posse floribus, recte censet modo dictus Erudi-
 tissimus Ludouici loco citato.

Obtentus autem sirupus eiusdem coloris proprii er-
 go, in vase aliquo terreo, docente supra iam laudato
 Charas Pharmacopoeo Regio celeberrimo in Pharmac.
 Reg. Cap. 15. asseruandus, licet Clarissimo Hoffmanno in
 notis ad Poterium pag. 421. superfusus spiritus vini recti-
 ficatus optimum reputetur arcanum, sirupum hunc a cor-
 ruptione defendendi.

Nec sirupus VIOLARVM, qui dicitur solutiuis, aliter
 conficitur, nisi quod infusio recentium florum aliquoties
 repeti debeat, antequam saccharum addatur, atque lenis
 ebullitio accedat, cum sirupum VIOLARVM compositum.
 Mesuæ, Mylius Basilicæ Chemicæ Libr. 6. cap. 42. p. 1377.
 ex floribus VIOLARVM ℥ij. semin. cydon. malu. a. ℥j. iu-
 iubarum, sebesten No. xx. aquæ cucurbitæ ℔vi. vel q. s. sac-
 char. ℔ij. secundum artem fieri doceat.

Pertinet huc ESSENTIA melliformis, qua de legi potest
 Vir in artis Medicæ Pharmaceutica parte incomparabilis
 Ludouici in Pharmac. Modern. editione nouissima p. m. 301.
 IVLEPVS autem VIOLARVM vulgaris non nisi sirupus est ex
 aqua violarum cum sufficienti saccharo concinnatus.

ACETVM sicuti ex infusione florum recentium vel sic-
 corum in aceto, in vase stanneo potissimum paratur, sed
 vngues seu alabastriculi minus indendi, quia lentorem
 conciliant: vid. Sim. Pauli p. 160. Ita OLEVVM pariter ex
 simili infusione in oleo oliuarum, vel omphacino, delica-

tius amygdalino acquiritur. Tinctura non quidem VIOLACEA, sed rubicunda, phlegmate Vitrioli promte extrahitur, licet Hermanno in Cynosura Materiae Medicæ pag 244. Flores VIOLARUM in aqua Borriginis, Buglosæ q. s. infundere ac tantillum spiritus sulphuris addere placeat pro tinctura obtinenda.

Sed de hac accuratius disquirere, magis ad me pertinere videtur; Tinctura videlicet ista dum citra spiritum vini aut aliud potentius menstruum, aqua, vel communi vel destillata quadam, vt Roris maialis, vel propria, seu sero lactis, vel phlegmate Vitrioli, aut liquore quodam in destillatione alicuius rei separato, sicuti aliæ vegetabilium Tincturæ, diffusior paulo, illud habet incommodi, quod facile situm contrahat ac corrumpatur, quia sufficiens balsamum ipsis deficiat, & heterogeneitas particularum adsit, ideoque, vt ex Wedelianis didicimus scholis, egent quibusdam cautionibus.

In genere minor hinc quantitas confici debet, & de nouo potius recens parari, vel ex tempore quasi, pro breui saltim mora & duratione. Perinde fuerit, an ex recentibus floribus, an exiccatis paretur, quamuis humiditas aquea magis corruptelæ sit obnoxia.

Et cum colore & odore magis fugaci, & vix ultra semestre spatium durabili, adeoque quasi superficiario gaudeant, ab aere defensi longius durant.

Acetum ipsum constantiorem Tincturam foenerat, & purius inprimis etiam destillatum; affusum videlicet pro Tincturæ extractione.

Notabile est tamen, floribus VIOLARVM etiam priuatis iam suo colore visis natiuo, reddi eiusmodi Compendiis

diis etiam talibus elegantior-em, & actiuorem conciliari tincturam, nec tam facile deperdi, vel in colorem viridem degenerare, quem alias alcalia affusa foenerant.

Intendi etiam potest color coeruleus, addito metallo appropriato, Ioue scilicet, quem etiam in antihectico Poterii ostendit ab eius regulo.

De hac præparatione vid. Compendii Chimici Wedeliani haud ita pridem typis mandati Libr. IV. Cap. 1. p. 160. Satis est, tincturas has pro modulo suo acidas, refrigerantes & temperantes, iuxta alios variare adscitis spiritibus acidis, dum alii, vti in aliis floribus coloratis, sic quoque in VIOLARVM Tinctura rectius & citius adornanda, vti antea iam de Hermanno feci mentionem, ad leuem acorem vsque acidum aliquem spiritum, v. g. spiritum salis, spiritum Vitrioli philosophicum, alii Vitrioli, alii & Clyffum Antimonii eligere volunt magis. Imo & fumum sulphuris, velut spiritum siccum, adhibent quidam, & sic intra paucas fere horas tingitur aqua colore rei cui affusa est, multo elegantiori.

Et sane vt alii Tincturam violarum roborare denuo clyffi antimonii sulphurati accessione assolent: ita hoc ipso solo & præcipuo, cum vel sine præuia feruida aquæ infusione tum harum, tum florum papau. rhoeados Tinctura elegantissima consurgit, in potum indenda, constantior & efficacior. Quando vero situs auerruncandus in reliquis timetur, ne eum contrahat hæcce Tinctura, vbi spiritus acidulus solus minime sufficit æque, loco spiritus vini simplicis tantillum Tartarisati addi potest.

Quare ad laudatum ductum ingeniosissimi iuxta & accuratissimi D. Bohnii, Præceptoris mei, cum Lipsiæ stu-

diorum causa agerem, summi honoris cultu deuenerandi, in Notis MSSis ad VIGANI medullam Chemicam, citior & ex tempore quasi obtineretur Tinctura coerulea & colorem VIOLARVM exactissime referens.

℞. flores VIOLARVM a caulibus viridibus separati, integri, non conquassati: (sic enim pariter colorem mutant:) v. g. ad ℥j. superfunde aquæ ad ebullitionem feruentis ℔iij. & quidem in vase stanneo, spiritus Vitrioli ℥j. aut plus; repone in loco quodam calido per aliquot horas, vsque dum menstruum tinctum appareat: Hinc per filtrationem separatur, residuum exprimitur, & filtratum reliquæ Tincturæ commiscetur. Hæc Tinctura oculis valde blanditur, vtque gustui etiam sit gratior, solet addito saccharo edulcari.

Non occupabimur in conscribendis pluribus processibus compositionum; sufficiat sequi Dispensatoria & Pharmacopœias receptas, vel imitari vnicum laudabilius exemplum ex Chimia in Artis Formam redacta Rolsinciana, Tincturæ & iulepi, pro lubitu variandæ, proportione debita in simplo, vel duplo pro exigentia:

℞. ℞. viol. Martial. ℥℔. aquæ feruent. canthar. j.

Spiritus vitrioli ℥i.

Sacchari ℥i℔. vel q. s. filtranda, & exaltanda aquæ cinamomi modico.

CONSERVA denique VIOLARVM ex floribus contusis & saccharo vt plurimum resultat. Si tamen aut liquidior cum Charas, aut mannata cum Hermanno postuletur, floribus contusis, vel aquam eorum destillatam & saccharum, vel succum expressum & mannam oportet admiscere.

CAPVT

CAPVT II.

VIOLÆ MARTIÆ

cum partium, tum præparatorum, vires Medicas euoluens.

Cum vires & VIOLARVM ab eorundem qualitatibus dependeant, ab his illas metiri par est, vt indices & effectus æstimando. In primis qualitatibus communiter, si non ab omnibus, plerisque tamen iudicantur FRIGIDÆ in primo gradu, & HUMIDÆ secundo, teste Schoenbornio in Manuali Practico, & a Simeone Sethi Syntagmate de alimentis, Lit. i. cap. 4. p. 42. Et hic quidem inter ALIMENTA Violarum meminit; sed vix inter hominum cibos hodierna luce communiter meruerit locum, nisi tempore annonæ caritatis, & illo, quo & vrticæ & lampſana aliaque hodie obſoleta frequentari fuere ſolita.

Inſignis tamen locus eſt apud Guil. du Vallium Phytolog. Libr. I. de herbis edulibus ſeu alimentariis p. 286. Tres hæ herbæ, inquit, bugloſſum, borrago, viola, edules ſunt. Viola enim eſtatur a quibusdam, etiam cum ſpinachiis, tempore quadrageſimali, vnde & quadrageſimalis quibusdam audit. Idem etiam applicare poſſumus ad iuſcula & potus vernales medicos, ex herbis variis & floribus, ad acetaria inſpergenda iisdem, ne aceta medica, ad condiendos piſces, cibos, morſulos ipſos, vbi & flores colorati inſumuntur, memoremus.

In ſecundis qualitatibus mucilaginoſitas quædam in floribus & ſemine ad emollitionem diſponit. Leuis acrimonia

monia & amarities ad incisionem, apertionem, emolli-
tionem, diureticam virtutem facit; & sic porro.

Vires hinc VIOLÆ MARTIÆ, rite in vsum vocatæ, in
corpore nostro tum alterantes sunt, tum etiam euacuan-
tes, tum seorsim, tum solenniter magis & coniunctim.
Emicant sic HERBÆ QVINQVE EMOLLIENTES, althæa, malua,
mercurialis, parietaria, violaria, in clysteribus, balneis,
fotibus, cataplasmatibus. Variandæ quidem aliis simi-
libus, symbolicis, inter illas vero omnino si non primæ
& præcipuæ, tamen non facile omittendæ. Idque vtro-
que nomine laudato, alterandi & laxandi, reuera poly-
chrestæ. Eleganter Rolfincius Ord. & method. comment.
Libr. 5 sect. I. c. 15. p. 462. VIOLÆ MARTIÆ benignitas magna est,
frigidityte sua omnis generis caloribus medetur, & subducit
aluum.

Alterant namque herba, seu folia, flores, aqua
destillata omnis, sirupus simplex & compositus Mesuæ,
Iulepus, acetum, oleum, Tinctura & conseruatum vul-
garis, tum liquidior. Per aluum blande subducunt, se-
men, sirupus solutius & mel violatum, & Conserua man-
nata, ne vim diureticam repetam, quam semen Violarum
vna exferere obseruatur. Et hoc ex simplicibus & cru-
dis fit, interno & externo fine & scopo, materia remedii
omnino insigni & laudatissima,

Exemplum gloriosum alterum confortandi constitu-
unt FLORES QVATVOR CORDIALES, rosarum, violarum,
borraginis, buglossæ. Hi sane a nemine non recepti,
concessi, & laudati sunt, toto die & nemine quasi dis-
sentiente pro iis habiti. Mirandum hinc dari & inue-
niri in re tam clara & euidenti, qui id neget; & id in-
uenias tamen. Est, qui id sustinuit laudatus iam Simeon

Sethi

Sethi l. c. Sane laudem meretur, aliis Græcis contra, quod manifeste VIOLIS arroget & asserat vim purgandi, seu κενωτικήν. Vtrumque affirmat, dolores capitis, *inquit*, quos flava bilis causat, si bibantur, vel odorentur, finiunt. Si etiam ventriculus, vel intestina flava bile luxurient, ipsam euacuare.

Sed addit, quod laudem imminuat: Præmisso enim: doloribus quoque intestinorum profunt, subdit: βλάβη δὲ τὴν καρδίαν, *cordi tamen obsunt*, sed nulla addita ratione, nullo experimento. Enimvero cum innoxia temperante & fragrante virtute spiritus manifeste reficiant, retorridum æstus contemperent, diluant & refrenent, frustra omnino id quis negauerit, contra omnium quasi seculorum fidem.

Neque ipsa euacuandi virtus hunc reatum subierit, vel intulerit. Tantum enim abest, ut δραστική vis illa purgandi vim aliquam inferat, ut potius lenis, benedicta plane & blanda illa virtus se exerat, nec vllatenus deprædetur spiritus & vires vitales, ut vtrumque locum habere queat omnino. Quare id merito repetimus, confortare & euacuare innoxie, ut vtrumque stare merito possit, neque alterum alteri deroget.

Imo hodie inuentum est maxime congruum naturæ, spiritibus, humoribus, neruis, purgantibus etiam ipsis proprie dictis maritare neruina, cinnabarina, insigni naturæ solatio & præsidio, imo sic corrigere, aliis omnibus quasi contra & suavi affectione, vnde operæ pretium fuerit, speciatim illustrare VIOLARVM hanc virtutem purgantem, quo rectius omnia pateant. Enimvero debetur eadem acrimoniæ salino-nitrosæ-sulphuræ, blandæ, fermentatiuæ stimulant, eique respectiue fixiori, καλωτέρα.

DE VIOLA MARTIA PURPUREA. Be

Et illi quidem tum generali, & communi, seu lenienti & mitiori, seu purganti, seu specificæ & propriæ, itidem tam quoad totum, quam quoad partes singulas seorsim, solitarias & diuisas non minus, quam vnitas & quasi compositas vel comitatas cum aliis.

Euacuant violæ in genere in vniuersum, vt herba tota emolliens, interius in olere sumpta, molliunt aluum, vt oleracea alia, nitrosi generis; herba tota inquam, decocta, & partes singulæ, v. g. frequentius in clysteribus. Sic speciatim radici quoque albæ fibrosæ capillatæ virtutem esse catharticam testantur autores, vt Renealmus (Specim. Hist. Plantar. p. 143. & ex eodem mutuatus Raius. Radicum enim vnciæ tres concisæ, & in aquam feruentem, cum ab igne remouetur, iniectæ, aut vino per noctis spatium infusæ, vim purgatricem ipsis conferunt.

Idem flores VIOLARVM præstant suo loco & additamento, & in decocto, infuso, quæ æquipollent, succo, in aloe Violata, aliisque extractis, & inde paratis pilulis. Semen item puluerisatum, eodem Renealmo autore, & liquori immixtum sesquidrachmæ pondere vel in emulsionem idem præstat.

Vnde nec VIOLARVM radix ab officinis Pharmacopœorum absolute exulat. Quia enim Theophrasti elogio *αἱ ῥίζαι καίλια τῶν φυτῶν εἰσι πάντως*, radices omnino ventres sunt plantarum, de virtute plurimum participant. Concedunt idem Mesue, ibique videndus Manardus in Annotationibus, saltem maiori quantitate, vt & Auerrhoes & Serapio.

Quod si seorsim & alterantes vires attendamus, merentur memorari & illæ, internæ & externæ, eaque vniuersales & particulares, ad vsum medicum.

Inter

Inter vniuersales refrigerant, ex actiuis qualitatibus, & temperant, recentes quidem respectiue fere magis, vtroque vtendi modo, in totius & partium harum vel illarum intemperie, inflammationibus internis & externis.

Flores VIOLARVM recentes gratissimo suo odore spiritus nostros mire deprehenduntur refocillare; ipso visu oculos, qui coeruleo colore gaudent, seu naribus, si quidem immediatum quasi habent cum spiritibus contactum, impositi, per se & cum sacculis.

Nec obstat in exsiccatis fragrantiam omnem quasi euanescere vna cum colore, cum eadem alias flores quoque borraginis & buglossæ recentes inter cordiales destituantur. Notabile tamen hoc est quoque, quod VIOLÆ flore pleno non solum singulis anni partibus flores suos continent, & sic quoque suaueolentem suum odorem retineant & spirent. Ne repetamus geminum phænomenon, eminus maiori odore arridere, propius admotam, minus: & volatilitatem, ob teneritudinem sulphuris resoluti superficialiter magis expansi, breui & colorem & odorem fatiscere, nec ultra dimidium annum seruari.

Adde, quosdam experimenti loco laudare, prope cepas & allia satas violas maiori pollere fragrantia, unde Thuanus canit: (vt posterius saltem adducamus;)

Vt si acres iuxta cepas & tetra seratur

Allia, flos gratum fragrantior inde per auras

Contactu ex olido collectum exhalat odorem.

Cuius causa latens sine dubio arcessenda a sale volatili, poros sulphuris magis pandente, & quod contraria iuxta se posita magis elucescant.

Valet illa refectio amoena in febribus quibuscunque

& ubi refrigerandum est, temperata enim sunt illa effluvia iucunda.

Porro militat etiam inter CEPHALICA. Et in hoc quidem casu dubium occurrit. Enimvero pro specifico in morbis convulsivis & nervosis reputatur, non solum a Dioscoride, Trago aliisque veteribus medicis, sed & recentissimis scriptoribus, v. g. a Bagliuo Praxeos med. Libr. I. Cap. 9. p. 114 edit. in 4to. Opponitur, in Dioscoride videri mendum esse, quod Libro 4. c. 122. de Violis agente, tanquam in sede sua, textus hic, de hoc remedio agens, extet quidem in Græco, non item in versione Latina, ipsissimus vero idem in Libro eodem antecedente capite 120. quod agit de astere Attico. Et hic est: *Φάσι δὲ καὶ τὸ περφορίζον ἔχει μὲθ' ὕδατος ποθὲν, συναγχινοῖς βοηθεῖν καὶ ἐπιληψίαις ἐπὶ παιδῶν.* Tradunt purpureum florem, si ex aqua bibatur, anginis & puerorum epilepsis mederi.

Expressis verbis id negat Renealmus l. c. p. 144. experientia docuit, inquiens, non vacare impostura, antiquorum scripta non sine mendis ad nos traducta malim asserere. Vtut vero non sit de nihilo, in alterutro capite suspitione non carere repetita eadem plane verba; ratio tamen non abnuit, vel ipsis viribus concessis ab eodem in aliis, nec experientia in contrarium adduci potest, quam non promiscue specifica semper prodesse & absolute, antepileptica.

Confirmat textum Dioscoridis Plinius, iisdem verbis versum suis verbis, & Serapio. Idem vero commuaiter de VIOLA tricolore scribunt, quam in epilepsia salutarem, commendant plures, vnde & *Stieffmütterlein* vocant, quod nouercam infantum, epilepsiam, curet.

Videas etiam apud Helueticum VIOLAM melancholicam dici

dici, quod siue ob colorem, vt apud Theophrastum Ere-
sium *μελάγιον*, siue ob effectum, ob vires cephalicas & cor-
diales, perinde est, non iniuste dictum.

Id vero non tam odori seu VIOLÆ fragrantia vide-
tur adscribendum soli, quam particulis mucilaginosi ac-
rimoniam salis inuisantibus.

In floribus enim exsiccatis particulas mucilaginosas
æque ac in foliis reperire licet, quarum intuitu tam flo-
res, quam folia refrigerare, humectare, emollire, atque
acrimoniam humorum temperare queunt, quamuis VIO-
LARIA cum reliquis herbis emollientibus externe frequen-
tius, quam interne consueuerit vsurpari. Egregium est
& animaduersione dignum, discutientia hæc vocari a Cor-
nelio Celso Libr. 5 c. 11. & inter hæc Violam, quæ ad ea, quæ
in corporis parte aliqua coierunt, maxime possunt. Si-
cuti & Dioscorides de Materia Medica Libr. IV. Cap.
CXXII p. 541. folia eius per se & cum polenta illita sto-
macho æstuanti, oculorum inflammationibus, sedisque
procidentibus auxiliari tradit.

Valentque itidem in refrigerando, humectando, e-
molliendo & temperando aquæ destillatæ, tam florum,
quam foliorum VIOLÆ nostræ.

Mucilaginosæ vero illæ particulæ sunt subtiliores &
salinis terreis mixtæ, diffusæ item, sed facilius coalescentes ac
plicabiles, vnde & aquæ eiusmodi facilius filamentosas
vi ignis euectas facilius ad fundum demittunt. Imo dul-
cia & gelatinosa, adeoque & mucilaginosa qua talia, ad
elevationem destillatoriam minus apta iudicantur, vid.
Wedelii Pharmacia Acroamatica Libr. 2 Sect. I. Cap. I. p. 222.

Sirupus VIOLARVM, quippe qui genuinum suum re-

tinet colorem & odorem, pectoralis est & cardiacus, lympham acriorem mire demulcens ac tenuiorem inspissans, pharyngicus est & frequentissimi hinc vsus in Catarrhis, tussi, asperitate atque raucedine. Vnde Sirupum itidem VIOLARVM, tam simplicem, quam compositum Mesuæ, ad omnes pectoris & asperæ arteriæ, a causa calida affectus, magis conferre, quam ad æstum febrilem extinguendum sitimque febrilem sedandam, solertissimus & in re Botanica versatissimus Simon Pauli in *Quadripart. Botanico* p. 166. statuminat.

Dum iulepus autem VIOLATVS febricitantibus propinari solet, potentius cum Emulsionibus, quam solus videtur refrigerare, mera quasi aqua saccharata, cui scopo quoque non minus, ac bili eneruandæ Tinctura seu sanguis VIOLARVM, eius quasi anima, & sic iulepi nomine magis dignus conducit.

Putant quidem non pauci magni nominis Medici Tincturas florum in Medicina parui aut nullius existere momenti, & quod agunt, menstrui saltem beneficio agere: Ast in hoc ipso vtraque iungenda esse, sensus & ratio testatur, confirmante experientia. Menstrua enim extrahunt virtutem, & sunt symbolica, vnde dum flores colorem, odorem saporemque non inelegantem præbent, communicatum cum menstruo aqueo, acido, quis negauerit esse earundem vsum ad refrigerandum, obstetricante vehiculo aqueo licet diffuso & acido spiritu? Vnde non incommode drachma vna vel altera Tincturæ instillatur commode in cereuisiæ ℥j. seu mensuram dimidiam alterandi causa, ac varie remisceri potest eadem in potionibus, iulepis ac mixturis aliis.

In febribus præterea, variolis, pleuritide ipsa, communissimum hoc est remedium. Restinguit enim sitim & temperat intemperiem calidam biliosam aluumque simul apertam seruat, Tinctura VIOLARVM clystata polychresta omnino. Obseruauit Poterius, & residuum a Tincturæ extractione exiccatum purgare & aluum soluere.

Acetum VIOLARVM spiritus excitat, capiti autem illitum, pariter phreneticis, teste Mylio, & dolenti, succurrit, ac Oleum infusum, artubus læsis ab inflammatione, quæ metuitur, defendendis simul inseruiens.

Idem Oleum in enemate pariter admiscere solet Timæus Libr. 3. Cap. 14. vbi aluus fuerit adstricta. Externe autem Linimentis emollientibus adiungit Franciscus Ioel Pract. Libr. 3. Section. 1. p. 270.

Conserua florum tam vulgaris, quam liquidior, vix diuersas a florum efficacia obtinet vires, dum confortare, lubricare & acrimoniam humorum temperare a Charas perhibetur.

Secundum sententiam autem Poterii in Pharmac. Spagyr. Libr. 3. Sect. 1. Ista VIOLARVM conserua aluum emollit, tussim iuuat, faucium vlcuscula sanat, & cor exhilarat.

Res illuc redit, virtutem VIOLARVM esse reuera polychrestam & commode euacuantem & alterantem dici posse comitatam, vt ea non solum diuersa Præparationis forma externa, illoque sine & radix & herba, & flores, & semen illarum suo loco inseruiat, & in Conserua, sirupo solutiuo, puluere, brodio, decocto, emulsione & aliis, pro re nata; sed & aperiendi, resoluendi, diuretico simul vsu vires suas exerat, vt inictero, & præcipue in ischuria toto die id experiri licet. Et

Et seorsim itaque laxandi fine, seorsim & diuretica, adde & diaphoretica ipsa, virtute laudari meretur, quod vel spiritus aciduli exemplo confirmari possit. Excellit eo nomine laudata maxime emulsio, e semine VIOLARVM cum aqua veronicæ parata, vrinam ciens & calculum exturbans, Laurenbergio Curation. Calculi vesicæ p. 34. & Scholzio Epist. 192. obseruantibus.

Vnde non mirum, quod semen violarum odorem Terebinthinatum spirans, insigne lithontripticum a D. Buttlero Medico Cantabrigiensi arcanum Needham apud Raium asseruerit. Virtutem illam Diureticam insignem, atque in Ischuria probatissimam, videre licet latius in Amoenitatibus Materiæ Medicæ Wedelianis Libr. 2. Sect. 2. Cap. 10 pag. 383. & alibi. Smetius diuersis partibus id adscribit, quod hæc adstringant, & laxent, actiuis, passiuis, fermentatiuis, resoluentibus, moleculis aqueo-salino-oleosis terreis earumque mixturæ; seu vt ipse loquitur quod rhabarbarum v. g. in se habeat partes ex tot ac talibus particulis concretas, quæ id præstent.

Basin optimam constituit semen VIOLARIÆ, accessionem iuuantia alia, semina 4. frigida maiora, milii solis, vehiculum aquæ symbolicæ & alia ad exoptatum effectum, non omisiss oculis cancerorum, sirupis & similibus, vnde hæ moleculæ aqueo-salinæ oleosæ resoluunt, & archeum in expulsionem iuuant, & ipsa vi laxandi communi conferunt non parum.

Nec de nihilo est, quod Iohannes Fridericus Heluetius VIOLARIAM scribat signaturam habere & obtinere vesicæ vrinariæ, seu folia spectemus subrotunda, & in acutum vergentia, seu fructum ciceris magnitudine, qui cau-

cauliculo in spinas reflexo conditur iuxta radices, seu potissimum principia salina laudata.

Faciunt huc & usus Violarum secundarii non pauci. Faciunt ad gratiam coloris, odoris, saporis, vsusque. Tingit suo colore, coeruleo rubello medicamenta alterantia & purgantia, diffusa, potiones, decocta, & concentrata, fluida & sicca, mixturam simplicem arcanum Tartari, essentias & spiritus albidos, & salia, arcanum duplicatum, imo & Tincturas symbolicas alias, vt Tincturam florum cordialium compositam.

Curiosum est, & abundare Violas colore, & eleganter variare. Liceat hic ideam colorum omnium adumbrare Duo extremi sunt, albus & niger, intermedii priores: flauus, rubeus, coeruleus, posteriores, seu insequentes aureus, purpureus, tertius ex his resultans, intermedius: viridis.

Nulla planta videtur sub sole, tam pluribus, seu tantum non omnibus varians ac superbiens, quam Viola. Inprimis de ultimo id ad oculum patet, si vitrum flauum imponas coeruleo & perspicias, ita tertius emergit viridis.

Sin sirupo Violarum vel Tincturæ affundatur alcalicum fixum, in momento demonstratur color viridis, ideoque, quomodo & in corpore ipso seu substantiæ Violæ mutatio hæc fiat, & quanta luminis & sulphuris sit consanguineitas, & conuenientia, quæ item sulphuris & salium conuersio, concipi potest.

Memorari hic potest etiam puluis cyprius violatus Mynsichti, quamuis, post illius tempora, loco florum il-

lorum radix iridis Florentinae fuerit substituta, hodie vero & hæc omissa & in simplicius amyllum res successerit.

Cumque alterantia frigida magis sint communia, calida magis specifica, Violæ reliquis quoque partibus eo casu intemperatis calidis magis debentur itidem generalius, ut minus opus sit in iis specialiter occupari quoad usum. Sic & inter soporifera, & paregorica refertur, eodem titulo communi, sub quibus & reliqua completi facile licet.

Quamvis autem semen sic Violarum nephro-catharticum existat, sirupus tamen solutivus & Conserua Violarum mannata non nisi aluum lubricam, & ille quidem longe potentius, si cum relictis calycibus nauseosis, præcunte Tournefortio in Historia Plantarum circa Parisios prouenientium, fuisset præparatus.

Sic & in genere non solum aliis alterantibus, & illuc pertinentibus gratiam illam suam foenerant, sed & Medici quamplures, in primis nostrates, purgantia violarum accessione illud sategerunt præstare, speciatim sirupi Violarum. Receperunt v. g. ut plurimum resinæ Gialapæ scrupulum dimidium, Tartari emetici gr. j. vel ij. sirupi Violarum, aquæ cinnamomi a. ʒiʒ. M. F. Haustus. Idem facere in sua Praxi Parentem nostrum honoratissimum, memini. R. resinæ gialapæ, scammonii a. gr. v. spiritus theriacalis ʒj. sirupi Violarum ʒjʒ. M. F. l. a. haustus. Detur in fictili. S. *Purgier-Träncklein auf einmahl.*

Illud ipsum veteribus in usu fuisse, vel exemplo dictorum Trochiscorum diaion, seu e Violis dictorum, præbari potest, vim purgandi mutuantium a turpetho,
scam.

scammonio & manna, quamuis, in praxi selecta, hodie non paucis fere exoleti sint officinis, in Pharmacopoli tamen Persica recensiti & extantes, imo & ipsa Londinensi, vnde id cuiusuis arbitrio relinquimus.

De usu ad secundinas & menses promouendos iam superius citauimus, ex Coi testimonio, si quidem minus dubitandum est de usu radicis eiusdem in Vinò, quod vel communi laxandi usu præstiterunt, illud intelligendo.

In reliquis vero pluribus speciebus supernacaneum diximus occupari latius; satis fuerit, hanc κατ' ἐξοχήν delibasse & exhaustisse pro virili. Atque sic vel ex leuidensibus hisce patere potest, leuidensem talem herbulam, qualis est Viola, non modo ad decantandam & demonstrandam diuini Numinis gloriam quam maxime facere, verum etiam ad salutem humani generis, & vel prima anni ætate progerminare, vt vernis aliisque morbis suam opem largiter commodet.

Celebratus iam olim etiam fuit vsus Violæ mechanicus ad pigmenta, tum fabricanda, tum exornauda, si quidem tinctura pollet pereleganti, diuite & amoena, vt odor cum colore merito certet. Extat de hoc locus apud Vitruuium Libr. 7. cap. 14. p. m. 147. Fiunt etiam, inquit, purpurei colores infecta creta ex floribus. Itaque tinctorum cum volunt Sil Atticum imitari, Violam aridam coniicientes in vas cum aqua conferuescere faciunt ad ignem: deinde cum est temperatum, coniiciunt in linteum, & inde manibus exprimentes recipiunt in mortarium aquam ex Violis coloratam, & ex ea eretrium infundentes, & eam terentes efficiunt silis Attici colo-

36 DISSERT. IN AVGVRAL. MED. DE VIOLA MARCIA PURPURE.
rem. Hodie laccæ nomine globuli efformantur, *Kugel-*
lack. Confer. Neri Libr. de arte vitraria c. 109. & 110.
p. m. 193.

Agnem claudat & vsus moralis & mysticus ad fabri-
canda emblemata. Sic grande decus terræ, ipsa sua
humilitate, demisso excellit odore, non vilo ingloria
sensu, viribus omnigenis. Sanis arridet & ægris, omni
ex parte placens, grata quousque recens, rubeo
suffusa pudore.

SOLI DEO GLORIA.

